

HISTORISKA PERSONLIGHETER

Det kulturhistoriskt intressanta är inte bara det som är representativt för den lokala historien, det rymmer också det färgstarka, det som sticker av mot det vanliga. Personligheter från alla tider har alltid fångat, men det är inte alltid de har lämnat fysiska spår efter sig. Ett exempel på när man ändå lämnat påtagliga spår efter sig är Stadshuset i Strömstad, vilket i sina detaljer är präglad av donatorn Cavalli-Björkmans fascination för talmystik. Ett annat exempel är friluftsanläggningen Alaska på Nord-Långö.

Miljö 19 Hilma Svedahls Alaska

På en gravsten på Skee kyrkogård finns en gravsten med den besynnerliga inskriptionen "Don't worry". Gravstenen är rest till minne av Hilma Swedahl, skapare av ett av våra mer sentida kulturmiljöer i Strömstad kommun, nämligen "Alaska" på Långö. Denna miljö, en stenträdgård eller stenpark som Hilma Swedahl lät skapa på Nord-Långö under 1930-talet är lite annorlunda till sin karaktär jämfört med de övriga kulturmiljöerna. Historien om den från Amerika hemvändande guldgräverskan Hilma Swedahl är välkänd i Strömstad, och har också blivit skådespel.

Hilma Wounsch föddes 1870 och flyttade till Amerika 1897. Efter några år i New York tog hon sig vidare till Klondike i Alaska. Efter en kort tid i en guldgrävarcamp drog hon sig längre ut i ödemarken där hon sedan bodde i 15 år. Där gifte hon sig också med John Swedahl, en man kommen från Trondheim. De fortsatte med guldletandet och fann också en del.

De återvände till Sverige 1925, till den mark på Nord-Långö som Hilma hade ärvt. John längtade dock tillbaka till guldgrävarlivet och flyttade tillbaka till Alaska.

Men Hilma stannade och började att skapa sig ett hem på ön. Från 1927 och in på 1930-talet lät hon i sten och cement bygga broar, terasser, urnor, valv, utsiktspunkter mm och intill byggdes ett "vårdshus" i trä. Hon var själv mycket delaktig i byggandet, och skötte sedan anläggningen själv fram till 1945. Varje morgon skall hon ha rott in till staden för att köpa en säck cement som hon sedan rodde tillbaka. Lämplig sten att mura med rodde hon också runt till grannöarna och samlade in.

Anläggningen eldhärjades 1962, då vårdshuset brann ner. Alaska har reparerats nu senast i början av 1990-talet.

Motiv: En alldeles unik plats, med i första hand personhistorisk anknytning. Samtidigt rymmer Hilma Swedahls egen historia en del av 18-1900-talshistorien.

Innehåll: "Stenträdgården" på Nord-Långö

Kulturmiljömål: Anläggningen bevaras som den är, hålls i upprustat skick och förblir tillgänglig för allmänheten.

Tillgänglighet, information, vård: Platsen är tillgänglig för allmänheten sommartid genom båtturer, upprustning gjord i början av 1990-talet.

Åtgärdsbehov/Rekommendationer: Fortsatt vård och underhåll

Nuvarande skyddsform: -

skala 1:20000

0 500 1000 meter

